

آریائی

www.ariaye.com

[what ariaye site is about](#)

[NEWS](#)

[REVIEWS](#)

[EVENTS](#)

[FEATURES](#)

عبدالحكيم شرعى جوزجانی

گروهی از اشتراک کنندگان کنفرانس در برابر پیکره میرزا اولوغ بیک در کنار موزیم
او در شهر سمرقند

پروفسور
عبدالحکیم شرعی جوزجانی

گزارش از کنفرانس علمی بین المللی سمرقند

به روزهای 15-16 می تحت عنوان "میراث تاریخی دانشمندان و متفکرین شرق در قرون وسطی و
نقش و اهمیت آن در انکشاف تمدن" کنفرانس بزرگ علمی از طرف دولت اوزبیکستان در شهر
سمرقند پایتخت امیر تیمور به مقیاس بین المللی برگزار شد.

150 دانشمند از 50 کشور جهان برای سخنرانی در کنفرانس اشتراک کرده بودند. در جمله آنان معاون یونسکو و برخی شرقشناسان معروف و متخصصان شناخته شده علوم طبیعی و اجتماعی حضور داشتند. این جانب نیز در جمله دعوت شدگان قرار داشتم.

مدعوین کنفرانس در میدان هوایی بین المللی تاشکند از طرف میزبانان و ترجمانان باکمال احترام استقبال گردیده، شب را مهمان هتل تاشکند بودند. مهمانان به تاریخ 14 می توسط قطار سریع السیر مودرن "افراسیاب" (به سرعت 250 کیلومتر در ساعت) به شهر سمرقند انتقال داده شده در هتلهای "ریگستان" و "افراسیاب" جابه جا گردیدند.

استقبال گرم از مهمانان در واگزال سمرقند بادسته های موزیک به شمول کرنا و سرنا و رقص و پایکوبی مطابق عنعنه های ملی، برای مهمانان خیلی جالب و دیدنی بود. در پایان روز مهمانان توسط اتوبوسهای جدیدی که برای پذیرایی تهیه دیده شده بود، از بناهای تاریخی سمرقند چون موزیم و رصدخانه میرزا اولوغ بیک، مجموعه ریگستان (مدرسه میرزا اولوغ بیک، مدرسه شیردار و مسجد نفیس طلاکاری)، گور امیر

(آرامگاه امیر تیمور)، موزیم افراسیاب و برخی مواضع دیگر بازدید به عمل آورده، در تاریکی شامگاه برنامه جالب نمایش نور را که تاریخ اوزبیکستان را توسط نور افکنهای رنگین و لودسپیکرهای قوی و گویندگان مقتدر در صحن آبدی های تاریخی ریگستان به یاری آهنگهای موسیقی سنفونیک به اسلوبی خیلی بدیع و زنده تمثیل میکرد، با کمال علاقمندی و شور و هیجان تماشا کردند و سپس در دعوت مجلل شامی که از طرف حاکم سمرقند در تالار بزرگ ضیافتها ترتیب یافته بود اشتراک ورزیدند. آرکستر بزرگ با آلات موسیقی ملی به خورسندی مهمانان افزود.

در همایش بین المللی سمرقند که به تشبث اسلام کریموف رئیس جمهور اوزبیکستان تشکیل شده بود، از 50 کشور جهان چون ایالات متحده امریکا، انگلستان، ایتالیا، چین، جاپان، کوریای جنوبی جرمنی، هند، اندونیزیا، عربستان سعودی، کویت، روسیه و آذربایجان و افغانستان نزدیک به 150 دانشمند و رهبران سازمانهای پرنفوذ بین المللی، پروفیسوران مؤسسات عالی تعلیمی، متخصصان مراکز علمی و انستیتوتها اشتراک کرده بودند.

کنفرانس به روز 15 می در تالار بزرگ و پرشکوه کنفرانسها در شهر سمرقند بابیانیه اسلام کریموف پرزیدنت اوزبیکستان افتتاح گردید.

این بیانیه که حاوی مسائل مهم تاریخی، سیاسی، اجتماعی، علمی و فرهنگی بود، نقش دانشمندان اوزبیکستان را در عرصه انکشاف دانش و فرهنگ طی قرون و اعصار بازگو میکرد. او ضمن ارزیابی سیر دانش در عصرهای میانه گفت: یکی از دانشمندان متفکر بزرگ این دور محمد موسی خوارزمی بود. تمام عملیات ریاضی که همین اکنون مورد استفاده تمام جهان قرار دارد و تمام

فعالیت های تکنالوژی معاصر، بر اساس قواعدی استوار است که این نیای بزرگ ما آفریده بود. ترجمه کتاب احمد فرغانی به نام "اساسات استرونومی" در قرن 12 به زبان های لاتین و عبری و سپس نشر متعدد و مکرر آن در کشورهای زیادی چون ایتالیا، آلمان، فرانسه، هالند و ایالات متحده آمریکا، نشاندهنده آنست که این اثر از چه اهمیت بزرگی برخوردار بوده است. سیاح مشهور کریستوفر کلمب 800 سال بعد این نظریه علامه را که زمین شکل کروی دارد در عمل به اثبات رسانید و در سندی که با خط و امضای خود به یادگار گذاشت، نوشت: "من به درستی محاسبه الفرغانی در مورد مقدار یک درجه خط نصف النهار زمین یقین کامل حاصل کردم". در قرن شانزده یکی از دهانه های آتش فشان های ماه (krater) به نام این نیای بزرگ ما مسمی شده است". او ضمن ارزیابی سوابق تاریخی سمرقند و نقش تاریخی آن در مسیر راه قدیمی ابریشم گفت: رنسانس شرق در آسیای مرکزی نیز با سمرقند پایتخت دولت پر قدرت و شگوفانی که توسط جد بزرگ ما امیر تیمور اساسگذاری شده بود، پیوند ناگسستنی دارد.

اسلام کریموف هنگام سخنرانی

او افزود دانشمندان بزرگ دیگری چون محمود کاشغری، ابونصر فارابی، ابو ریحان بیرونی، ابوعلی بن سینا، محمود زمخشری، میرزا اولوغ بیک و امیر علیشیر نوایی، ظهیرالدین محمد بابر و دیگران که از سرزمین اوزبیکستان و آسیای مرکزی برخاسته اند، با اندیشه ها و دست آوردهای علمی خود راه انکشاف دانش و فرهنگ را هموار ساخته اند. او گفت: دانش و فرهنگ به تمام جامعه بشری تعلق دارد. نمیتوان آنرا در انحصار این یا آن ملت و حدود جغرافی معین قرارداد. او ضمن اظهار قدردانی از دانش پژوهانی که در معرفی آثار علمی دانشمندان اوزبیکستان سعی و تلاش به خرج داده اند، از بابرشناس معروف مصر دوکتور ماجده

صلاح مخلوف که "بابرنامه" را با مقدمه، تعلیق و تحشیه برای نخستین بار به زبان عربی سلیس ترجمه و نشر کرده است، صمیمانه ابراز سپاس نمود.

بیانیه از طرف اشتراک کنندگان کنفرانس با شور و علاقمندی فراوان استقبال گردید و عده ای از عالمان طی مصاحبه های مطبوعاتی نظریات خود را پیرامون اهمیت آن ابراز داشتند. سپس معاون یونسکو هوبرت گیزین از سازماندهی و برگزاری این کنفرانس علمی در شهر تاریخی سمرقند با قدردانی یاد آوری نموده، روی اهمیت آن در معرفی دانش و فرهنگ جهانی تاکید ورزیده گفت:

نخست از همه میخوام به مناسبت سازماندهی این کنفرانس مهم و اختصاص آن به موضوعی که برای یونسکو واجد اهمیت فراوان میباشد و نیز به خاطر صداقت قاطع در زمینه رشد و انکشاف عرصه های تعلیم و تربیه، دانش و فرهنگ، کمونیکیشن و اطلاعات در اوزبیکستان، به پرزیدنت اسلام کریموف و حکومت اوزبیکستان مراتب امتنان خویش را ابراز بدارم. او افزود: علامه و متفکرین بزرگی چون الخوارزمی، ابوریحان بیرونی، ابن سینا، اولوغ بیک و علیشیر نوایی در رشد و انکشاف علم و دانش، فلسفه و فرهنگ جهانی سهم بزرگی گرفته شهرت این منطقه را در جهان بلند برده اند. نتایج تحقیقات و پژوهشهای علمی آنان در طی چند قرن به مثابه منابع مهم علم و فن در دانشگاههای پیشاهنگ اروپا مورد استفاده قرار داشته و تا کنون هم ارزش خود را از دست نداده است.

گوشه ای از جریان کنفرانس

بعد از صرف غذای چاشت، سخنرانی دانشمندان تا ساعت 6 دوام کرد.

سپس اشتراک کنندگان کنفرانس از یک لیسهٔ اکادمیک و یک کالج که برای تربیهٔ کدر در رشتهٔ اتوموبیل سازی با برنامه های خاص خود کار میکند بازدید به عمل آوردند. شاگردان در این آموزشگاهها علاوه بر تعلیم، انواع مختلف حرفه ها چون نجاری، معماری، خیاطی، امور تخیلی و دیگر فنون را به شیوهٔ اساسی و عملی فرامیگیرند. برای هر رشته کارگاه ها و ورکشاپهای مجهز آموزشی وجود دارد. صدها لیسه و کالج ازین نوع در سراسر اوزبیکستان فعالیت دارد و فارغان آنها در صورتی که قصد ادامهٔ تحصیلات عالی در دانشگاهها نداشته باشند، بلا توقف از طرف فابریکه ها و کارگاهها استخدام می شوند.

بازدید از امور درسی و عملی این آموزشگاهها برای همهٔ ما خیلی جالب بود. شاگردان رشتهٔ خیاطی کالج، مودهای البسه ای را که به ابتکار خود طرح کرده و دوخته بودند، به نمایش گذاشتند که از طرف مهمانان با علاقمندی استقبال شد.

در پایان روز مهمانان در دعوت مجلل شامی اشتراک نمودند که از نام حکومت اوزبیکستان در تالار بزرگ ضیافتها ترتیب داده شده بود و کنسرت چند آرکستر معروف را استماع کردند.

اشتراک کنندگان کنفرانس به روز 16 می بر طبق برنامه بر اساس موضوعات علمی به چهار سکشن تقسیم شده به خواندن مقالات و مناظرات علمی دوام دادند. صحبت من در سکشن چهارم روی موضوع "علیشیر نوایی به مثابهٔ یکی از اساسگذاران سبک ادبی هند" بود.

در پایان روز اشتراک کنندگان سکشن ها طی گردهمایی در سالون بزرگ کنفرانس که به ریاست رستم عظیموف معاون اول نخست وزیر و گردانندهٔ کنفرانس دایر گردیده بود،

گردآمدند. گردانندهٔ هر سکشن از جریان کار جلسات گزارش داده، ارزیابی خود را بیان نمود. تمام گزارشها مثبت و جالب بود. به خصوص گزارش دانشمند هندی دوکتور شاهد تسلیم مدیر دیپارتمنت زبان اوزبیکی در اونیویرستی دهلی به زبان اوزبیکی، خیلی جلب توجه کرد.

بعد از تبادل نظر ها و ارائهٔ پیشنهادها پیرامون مسائل مورد بحث، گزارشهای گردانندگان سکشنها مورد تایید قرار گرفت و بیان نامهٔ اشتراک کنندگان کنفرانس در مورد اهمیت علمی جهانی این همایش بین المللی به اتفاق آرا به تصویب رسید.

شامگاهان یک صد و پنجاه نفر اشتراک کنندهٔ کنفرانس علمی بین المللی سمرقند که از طرف دولت اوزبیکستان دعوت شده بودند، توسط قطار سریع السیر "افراسیاب" عازم تاشکند گردیدند و بعد از گذراندن یکی دو شب در هتل تاشکند، عازم کشورهای شان شدند. من برای انجام یک سلسله کارهای علمی خود دو ماه در تاشکند باقی ماندم.

(غیر از سه تصویر بالا و چهار تصویر دیگر، بقیه عکسها توسط نویسنده گزارش گرفته شده است)

نمای درونی و بیرونی تالار کنفرانس و سالون ضیافت

پس از ختم جلسه

صحنه ای از برنامه نور که با هماهنگی آرکستر سنفونیک در پرتو نورافکن ها و لودسپیکرهای قوی به یاری صداهای حوادث گوناگون، بامتن اوزبیکي توسط گویندگان چیره دست در میدان تاریخی ریگستان اجراشد.

قسمتی از نمای داخلی آرامگاه امیر تیمور در سمرقند

طرف چپ سر محقق محترم افضلی معاون اکادمی علوم افغانستان و طرف راست معاون سر محقق محترم فاضل شریفی عضو دپارتمنت دری اکادمی.

عده ای از شاگردان کالج هنگام استقبال از مهمانان

نمایش مود در کالج

صحنه ای دیگر از نمایش مود توسط شاگردان کالج

صحبت با مسئولین کالج

هوتل ریگستان یکی از دو محل اقامت مهمانان

در مدخل رصدخانه میرزا اولوغ بیک

گوشه ای از کنسرت هنرمندان در دعوت حاکم سمرقند

کالج اختصاصی اتوموبیل سازی سمرقند

بازدید از موزیم افراسیاب در سمرقند